

UTBLICK SCHWEIZ

Stor politisk makt hos lantbrukarna

TEMA

Schweiz har cirka 48 000 lantbruksföretag och ligger i topp i världen vad gäller subventioner till jordbruket.

Schweiz har en lång tradition av att befolkningen engagerar sig i jordbruksfrågor.

Foto: Kristina Hansén

INTERLAKEN

Lantbrukarna blir allt färre i Schweiz men i parlamentet är de den bäst representerade yrkesgruppen. Nästan 16 procent av ledamöterna är bönder. Men det starka inflytandet kan ha en baksida.

2023 var antalet lantbruksföretag i Schweiz rekordlåga 48 000. Samma år gick landet till val och 39 politiker med lantbrukskoppling tog plats i det schweiziska parlamentet med 246 platser i två kammare. Lantbrukspolitikerna står därmed för 15,9 procent av parlamentet.

Med en snävare definition av lantbrukskoppling är det något färre av parlamentarikerna som är praktiska jordbrukare, enligt Hansjürg Jäger, docent i jordbrukspolitik på lantbruksuniversitetet BF-HAFL i Bern.

– Tittar man på Europaparlamentet i Bryssel och Strasbourg är bönder sällsynta men i Schweiz är det annorlunda, konstaterar han.

Majoriteten av lantbrukarna företräder det nationalkonservativa Schweiziska folkpartiet (SVP). Ursprungligen ett center-bondeparti men under senare decennier har det rört sig markant högerut och anklagas ibland för förenkling och populism.

Traditionsbundet samhälle

SVP har även ett starkt inflytande när det kommer till utformningen av den schweiziska jordbrukspolitiken. Att de som påverkas av politiken är delaktiga i utformningen har både för- och nackdelar framhåller Hansjürg Jäger.

– Med så många bönder i parlamentet kan politiken formas så att den blir praktiskt genomförbar. Mål och idéer tenderar att accepteras av jordbrukssamhället som helhet.

Men det kan betraktas som ett demokratiproblem när en yrkesgrupp har stor makt över beslut som påverkar hela samhället.

– Vi ser det exempelvis i diskussionerna om biodiversitetsinitiativet och andra folkinitiativ. Ibland försummas behov som allmänheten tycker är viktiga.

I ett redan traditionsbundet samhälle som Schweiz kan det även bli svårare för nya idéer att få genomslag, tror Hansjürg Jäger.

– Lite mer dynamik skulle inte skada. Schweizer bauernverband, den schweiziska paraplyorganisationen för cirka 80 lantbruksorganisationer, arbetar också aktivt för att påverka politiken. För även om bönderna i parlamentet är många skiljer sig deras åsikter

Hansjürg Jäger, docent i jordbrukspolitik.

Sandra Helfenstein, kommunikationschef.

Schweiziskt jordbruk är kraftigt subventionerat bland annat på grund av utmanande odlingsterräng. Lantbrukare har även stort inflytande när det kommer till utformningen av jordbrukspolitiken.

ibland brett, enligt Sandra Helfenstein, kommunikationsansvarig för Schweizer bauernverband.

– Vår uppgift är att informera och ibland trimma lantbruksparlamentarikerna så att de i sin tur kan influera de andra parlamentarikerna.

Jordbruksfrågor engagerar

Ett tydligt exempel är de möten som paraplyorganisationen ordnar med lantbruksledamöterna inför årets fyra längre sammanträdesperioder. Då går de igenom samtliga jord- och skogsrelaterade frågor och ledamöterna pepp-

ras med argument. Beroende på om lantbruksorganisationerna håller med eller motsätter sig specifika frågor markerar detta med grönt eller rött ljus för ledamöterna.

– Vi gör mycket för leva upp till vårt rykte som en viktig lobbygrupp, säger Sandra Helfenstein.

Schweiz har en lång historia av att folket engagerar sig i jordbruksfrågor. Det allra första folkinitiativet som ledde till en nationell omröstning gällde bedövning vid slakt.

– Alla är på något sätt knutna till jordbruket, åtminstone emotionellt, och har

idéer om hur det ska skötas. Det speglas i debatten, säger Hansjürg Jäger.

Hur polariserad upplever du att debatten är?

– Det beror på. När vi diskuterar den framtida jordbrukspolitiken håller alla parter med om att vi behöver en hållbar matproduktion med rättvisa priser. Saken är att ju mer lika folk tycker, desto högre behöver du låta för att särskilja din organisation från en annan.

Kristina Hansén 010-184 42 97
kristina.hansen@landlantbruk.se